

Одлука о општим правилима за извршавање инстант трансфера одобрења

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

1. Овом одлуком уређују се општа правила за извршавање инстант трансфера одобрења.

Инстант трансфером одобрења у смислу ове одлуке сматра се домаћа платна трансакција у динарима која се извршава трансфером одобрења који платилац може иницирати у било које доба дана током сваког дана у години и код којег се пренос новчаних средстава на платни рачун примаоца плаћања извршава на начин и у роковима утврђеним овом одлуком.

2. Поједини појмови у смислу ове одлуке имају следеће значење:

1) платни налог означава инструкцију платиоца свом пружаоцу платних услуга којом се захтева извршење инстант трансфера одобрења;

2) платилац означава физичко или правно лице које на терет свог платног рачуна издаје платни налог, а ако нема платног рачуна – физичко или правно лице које издаје платни налог;

3) захтев за плаћање на продајном месту означава платни налог који платилац на терет свог платног рачуна издаје употребом платног инструмента за инстант трансфер одобрења на продајном месту трговца;

4) трговац је прималац плаћања који је одређен као прималац новчаних средстава која су предмет инстант трансфера одобрења на основу захтева за плаћање на продајном месту тог трговца;

5) платни инструмент за инстант трансфер одобрења означава сваки платни инструмент који платилац употребљава за издавање платног налога (нпр. апликативни софтвер за електронско и/или мобилно банкарство или други апликативни софтвер који омогућава иницирање инстант трансфера одобрења с платног рачуна);

6) прихватилац означава пружаоца платних услуга који трговцу пружа услугу прихватања платних инструмената за инстант трансфер одобрења (у даљем тексту: платни инструмент) на основу којих овај пружалац платних услуга омогућава трговцу извршавање инстант трансфера одобрења које је платилац иницирао употребом платног инструмента на продајном месту трговца;

7) издавалац означава пружаоца платних услуга који пружа платиоцу платну услугу издавања платног инструмента;

8) налог за инстант трансфер означава налог за пренос у платном систему у електронском облику који је припремљен ради извршавања платног налога;

9) платни систем означава систем за пренос новчаних средстава између учесника у овом систему који се користи за извршавање инстант трансфера

одобрења, с писменим и стандардизованим процедурама и правилима за обраду и нетирање и/или поравнање налога за пренос у овом систему који се примењују на све учеснике у том систему.

II. ИЗВРШАВАЊЕ ИНСТАНТ ТРАНСФЕРА ОДОБРЕЊА

Учешће пружалаца платних услуга у извршавању инстант трансфера одобрења

3. Инстант трансфер одобрења пружалац платних услуга извршава у складу са овом одлуком као платиочев пружалац платних услуга и/или примаочев пружалац платних услуга.

Пружалац платних услуга који води текуће рачуне дужан је да извршава инстант трансфер одобрења најмање као примаочев пружалац платних услуга ради обезбеђивања доступности примаочевог текућег рачуна за одобрење новчаних средстава по основу инстант трансфера одобрења.

Изузетно од става 2. ове тачке, ако је пружалац платних услуга банка, дужан је да извршава инстант трансфер одобрења као платиочев и примаочев пружалац платних услуга.

Обезбеђивање континуитета извршавања инстант трансфера одобрења

4. Пружалац платних услуга дужан је да омогући стално извршавање инстант трансфера одобрења обезбеђивањем континуитета пословања у складу са одлуком којом се уређују минимални стандарди управљања информационом системом финансијске институције.

Планом континуитета пословања у смислу одлуке из става 1. ове тачке, пружалац платних услуга дужан је да обезбеди стварање услова за опоравак и расположивост ресурса информационог система потребних за извршавање инстант трансфера одобрења као кључног пословног процеса.

Пружалац платних услуга који у вези са извршавањем инстант трансфера одобрења, укључујући извршавање платног налога, захтева за плаћање на продајном месту и налога за инстант трансфер, поверава активности трећим лицима у складу са одлуком из става 1. ове тачке – дужан је да уреди начин на који обезбеђује континуитет обављања тих активности у случају привременог застоја, престанка пружања тих услуга или раскида уговорног односа с трећим лицем узимајући у обзир извршавање инстант трансфера одобрења као кључног пословног процеса.

Извршавање инстант трансфера одобрења

5. Инстант трансфер одобрења извршава се у платном систему који послује у Републици Србији и чији је агент за поравнање лице које је у складу са законом ове послове већ обављало за друге платне системе у којима се извршава трансфер одобрења.

Изузетно од става 1. ове тачке, инстант трансфер одобрења може се извршити изван платног система када је исто лице пружалац платних услуга платиоца и примаоца плаћања.

Услови и начин извршавања инстант трансфера одобрења

6. Пружалац платних услуга који извршава инстант трансфер одобрења као платиочев пружалац платних услуга дужан је да, по достављању платног налога на начин утврђен уговором о платним услугама, без одлагања утврди да ли су испуњени услови за пријем платног налога и његово извршавање у складу са законом којим се уређују платне услуге (у даљем тексту: Закон).

Ако нису испуњени услови из става 1. ове тачке, платиочев пружалац платних услуга одбија извршење платиочевог платног налога и одмах обавештава платиоца о томе, на начин утврђен уговором о платним услугама, као и, ако је могуће, о разлозима тог одбијања и поступку за исправку грешака које су узрок одбијања, осим ако то обавештавање није забрањено прописом.

Ако утврди да су испуњени услови из става 1. ове тачке, платиочев пружалац платних услуга треба да обезбеди да се налог за инстант трансфер достави у платни систем у року од највише пет секунди од тренутка пријема платног налога, уз навођење овог тренутка пријема као времена припреме налога за инстант трансфер, у складу с правилима рада платног система.

Ради извршавања инстант трансфера одобрења, пружаоци платних услуга морају обезбедити да се у налогу за инстант трансфер од платиочевог до примаочевог пружаоца платних услуга пренесу најмање следећи подаци:

- 1) име и презиме, односно назив и седиште платиоца;
- 2) број платног рачуна платиоца, ако се инстант трансфер одобрења извршава с платног рачуна платиоца, односно друга јединствена идентификациона ознака ако платилац нема платни рачун;
- 3) име и презиме, односно назив и седиште примаоца плаћања;
- 4) број платног рачуна примаоца плаћања;
- 5) износ инстант трансфера одобрења.

Поред података из става 4. ове тачке, платиочев пружалац платних услуга дужан је да пренесе и друге податке о платиоцу, као и податке који ближе одређују инстант трансфер одобрења, у складу с платним налогом и правилима рада платног система, као и ако је то утврђено прописима.

Ако су испуњени услови утврђени правилима рада платног система за извршавање налога за инстант трансфер који морају обухватити најмање расположивост новчаних средстава на рачуну пружаоца платних услуга који је доставио налог за инстант трансфер у платни систем – тај налог прослеђује се до примаочевог пружаоца платних услуга.

7. Примаочев пружалац платних услуга дужан је да по пријему налога за инстант трансфер без одлагања утврди да ли су испуњени услови за његово извршавање у складу са Законом, о чему доставља одговор, који може бити:

- 1) позитиван – да прихвата налог за инстант трансфер, или
- 2) негативан – да не прихвата налог за инстант трансфер, укључујући и разлоге за неприхватање тог налога.

Примаочев пружалац платних услуга треба да обезбеди да одговор из става 1. ове тачке буде достављен у платни систем најкасније у року од пет секунди од тренутка пријема налога за инстант трансфер.

8. У случају да је примаочев пружалац платних услуга доставио позитиван одговор из тачке 7. ове одлуке, налог за инстант трансфер извршава се одмах у платном систему, о чему се платиочевом и примаочевом пружаоцу платних услуга доставља обавештење.

Када нису испуњени услови из тачке 6. став 6. ове одлуке, као и када је примаочев пружалац платних услуга доставио негативан одговор из тачке 7. ове одлуке или је време за чекање на тај одговор истекло – одбија се извршење налога за инстант трансфер у платном систему, о чему се платиочевом и примаочевом пружаоцу платних услуга доставља обавештење.

Платиочев пружалац платних услуга може одбити платни налог након достављања налога за инстант трансфер у платни систем само ако добије обавештење о одбијању извршења налога за инстант трансфер из става 2. ове тачке.

Ако најкасније у року од 25 секунди након достављања налога за инстант трансфер у платни систем не добију ниједно обавештење из ове тачке – платиочев или примаочев пружалац платних услуга могу предузети одговарајуће мере ради добијања информације о статусу извршења налога за инстант трансфер.

У случају из става 4. ове тачке, платиочев пружалац платних услуга не може сматрати да је налог за инстант трансфер одбијен зато што је истекао рок из тог става и не може поступити као да је до овог одбијања дошло све док не добије обавештење о том одбијању.

9. Уговором о платним услугама може се утврдити да је платиочев пружалац платних услуга дужан да одмах након добијања обавештења из тачке 8. став 1. ове одлуке обавести платиоца да је инстант трансфер одобрења извршен, на начин утврђен тим уговором.

Ако је платиочев пружалац платних услуга добио обавештење из тачке 8. став 2. ове одлуке, дужан је да одмах обавести платиоца о томе, на начин утврђен уговором о платним услугама, као и, ако је могуће, о разлозима тог одбијања, осим ако то обавештавање није забрањено прописом, с тим да је

тај пружалац дужан и да платиоцу одмах изврши повраћај износа из платног налога, односно да ослободи резервисана новчана средстава на његовом платном рачуну ако су та средства била резервисана за извршавање овог налога.

10. Платиочев пружалац платних услуга дужан је да омогући платиоцу да изабере извршавање појединачних инстант трансфера одобрења на начин утврђен уговором о платним услугама за достављање платног налога, односно прописима.

Не може се уговорити да ће се када пружалац платних услуга платиоца одбије извршење платног налога – сматрати да је платилац дао сагласност да се платни налог изврши на други начин, који не представља извршавање инстант трансфера одобрења.

11. Примаочев пружалац платних услуга дужан је да одмах, а најкасније у року од пет секунди од пријема обавештења из тачке 8. став 1. ове одлуке, одобри платни рачун примаоца плаћања означеног у платном налогу и омогући том примаоцу располагање овим средствима.

Примаочев пружалац платних услуга дужан је да одмах након одобрења платног рачуна примаоца плаћања обавести тог примаоца да су му средства по основу инстант трансфера одобрења стављена на располагање, на начин утврђен оквирним уговором, осим ако овим уговором није друкчије уређено.

Повраћај новчаних средстава по основу извршеног инстант трансфера одобрења

12. Платиочев пружалац платних услуга има право да иницира повраћај новчаних средстава од примаочевог пружаоца платних услуга по основу извршеног инстант трансфера одобрења (у даљем тексту: повраћај инстант трансфера) ако је платиочев платни налог извршио више пута, у износу већем од износа утврђеног у овом налогу, другом примаоцу плаћања, а не оном који је назначен у том налогу, или ако је тај трансфер извршио грешком услед техничких проблема.

Поред разлога из става 1. ове тачке, платиочев пружалац платних услуга може на захтев платиоца иницирати повраћај инстант трансфера од примаочевог пружаоца платних услуга и из других разлога које је навео тај платилац (нпр. платилац је извршио инстант трансфер одобрења на погрешан број платног рачуна примаоца плаћања, у погрешном износу и др.).

Повраћај инстант трансфера може се извршити у истом или мањем износу од износа извршеног налога за инстант трансфер, и то из разлога који су предмет међусобног договора платиочевог и примаочевог пружаоца платних услуга, односно њихових корисника платних услуга.

13. Примаочев пружалац платних услуга дужан је да по основу захтева за повраћај изврши повраћај новчаних средстава у складу са Законом или да

тај захтев одбије уз навођење разлога за то одбијање (нпр. угашен платни рачун примаоца плаћања, разлози утврђени прописима, већ извршен повраћај новчаних средстава по основу истог инстант трансфера одобрења, прималац плаћања није сагласан и др.).

Када се захтев за повраћај доставља на основу захтева платиоца из тачке 12. став 2. ове одлуке а примаочев пружалац платних услуга одбије тај захтев – платиочев пружалац платних услуга ће платиоцу, на његов писмени захтев, одмах доставити све расположиве информације које су му потребне за остваривање права на повраћај новчаних средстава (нпр. информације о примаочевом пружаоцу платних услуга и/или о примаоцу плаћања).

14. Примаочев пружалац платних услуга може и без захтева платиочевог пружаоца платних услуга извршити повраћај инстант трансфера том пружаоцу ако утврди да постоји основ за тај повраћај, у складу с прописима, односно на захтев примаоца плаћања.

15. Повраћај инстант трансфера у складу са овом одлуком пружаоци платних услуга могу извршавати у оквиру инфраструктуре платног система у којем је тај трансфер извршен, у складу с правилима рада тог система, или изван инфраструктуре тог система.

Одредбама ове одлуке које се односе на повраћај новчаних средстава не доводе се у питање одредбе Закона које се односе на одговорност пружалаца платних услуга у вези са извршавањем платних трансакција и повраћајем износа платне трансакције.

Извршавање инстант трансфера одобрења на основу уговорене ознаке корисника платних услуга

16. Ако ради једноставнијег извршавања инстант трансфера одобрења својим корисницима платних услуга понуди могућност употребе одређене ознаке тих корисника (нпр. број мобилног телефона) за извршавање овог трансфера, и то тако да се на основу те ознаке добију други подаци о том кориснику неопходни за извршавање налога за инстант трансфер – пружалац платних услуга одговоран је за то да ознака која се употребљава припада одређеном кориснику платних услуга (у даљем тексту: корисник), као и за повезивање те ознаке с другим подацима о овом кориснику, ради недвосмислене идентификације тог корисника и његовог платног рачуна у извршавању инстант трансфера одобрења.

Ако кориснику нуди могућност да на основу ознаке из става 1. ове тачке други пружаоци платних услуга добију податке о том кориснику неопходне за извршавање инстант трансфера одобрења – пружалац платних услуга дужан је да од корисника прибави претходни писмени пристанак у складу с прописима.

Пружаоци платних услуга могу при уговарању услуге из ст. 1. и 2. ове тачке користити аутентификацију која укључује комбинацију два међусобно

независна елемента, у смислу одлуке којом се уређују минимални стандарди управљања информационим системом финансијске институције, ради провере да ли ознака која ће се употребљавати припада одређеном кориснику.

17. Пружаоци платних услуга могу користити ознаку корисника и податке које на основу те ознаке добијају у смислу тачке 16. ове одлуке искључиво у сврху извршавања инстант трансфера одобрења и не могу их даље саопштавати или достављати трећим лицима нити тим лицима омогућити приступ тим подацима, осим у случајевима утврђеним законом.

18. Пре давања сагласности платиоца за извршење платне трансакције инстант трансфером одобрења коришћењем ознаке примаоца плаћања, платиочев пружалац платних услуга дужан је да платиоцу обезбеди увид у име и презиме примаоца плаћања (укључујући и евентуални надимак), односно назив или (скраћено) пословно име тог примаоца.

У случају из става 1. ове тачке, платиочев пружалац платних услуга дужан је да обезбеди да, осим података из тог става, платиоцу не буду видљиви други подаци о примаоцу плаћања које је добио на основу ознаке тог примаоца.

19. Пружалац платних услуга дужан је да обезбеди да га корисник којем пружа услугу из тачке 16. ове одлуке, на начин утврђен оквирним уговором, без одлагања може обавестити о промени ознаке која је уговорена за ту услугу.

Ако корисник не обавести свог пружаоца платних услуга о промени уговорене ознаке у складу са ставом 1. ове тачке, пружалац платних услуга има право да по сазнању о овој промени онемогући коришћење те ознаке корисника.

III. УПОТРЕБА ПЛАТНОГ ИНСТРУМЕНТА НА МЕСТУ ПРОДАЈЕ ПРИМАОЦА ПЛАЋАЊА

Обавезе пружалаца платних услуга у погледу издавања и прихватања платног инструмента на продајном месту трговца

20. Ако пружалац платних услуга платиоцу издаје платну картицу чијом се употребом може иницирати домаћа платна трансакција на продајном месту трговца, односно ако трговцу омогућава прихватање такве платне картице – овај издавалац, односно прихватилац, дужан је да свом кориснику платних услуга понуди и издавање, односно прихватање платног инструмента чијом се употребом на продајном месту трговца може издати захтев за плаћање на продајном месту.

Издавалац који издаје платни инструмент из става 1. ове тачке дужан је да обезбеди да тај платни инструмент платиоцу омогућава издавање захтева за плаћање на продајном месту трговца (у даљем тексту: продајно место) најмање на следеће начине:

1) презентовањем података о платиоцу путем стандардизоване дводимензионална ознаке – QR кода (енг. *QR – Quick Response*) (у даљем тексту: презентовање платиоца);

2) преузимањем података о трговцу из ознаке из одредбе под 1) овог става (у даљем тексту: презентовање трговца).

Прихватилац који пружа услугу прихватања платног инструмента из става 1. ове тачке дужан је да омогући издавање захтева за плаћање на продајном месту употребом овог платног инструмента најмање путем ознаке из става 2. ове тачке, без обзира на то ко је издавалац тог инструмента, а ако ово омогућава на начин из одредбе под 2) тог става, дужан је и да трговцу обезбеди ознаку из те одредбе.

21. Захтев за плаћање на продајном месту који се издаје презентовањем платиоца доставља се издаваоцу који није прихватилац по том захтеву кроз инфраструктуру платног система у којем се извршава инстант трансфер одобрења по основу тог захтева.

Прихватилац је дужан да обезбеди да се захтев из става 1. ове тачке достави у платни систем најкасније у року од пет секунди од тренутка када је трговац преузео све неопходне податке о платиоцу из ознаке из тачке 20. став 2. одредба под 1) ове одлуке.

Издавалац је дужан да при извршавању захтева за плаћање на продајном месту, без обзира на то да ли се тај захтев издаје презентовањем платиоца или трговца, обезбеди да платилац може дати сагласност за извршење тог захтева пре његовог достављања, у форми и на начин који су утврђени оквирним уговором.

*Коришћење стандардизоване дводимензионалне ознаке
(енг. QR – Quick Response)*

22. Ознака из тачке 20. став 2. ове одлуке користи се у складу с Прилогом 1, који је одштампан уз ову одлуку и њен је саставни део, на следеће начине:

1) на рачунима – фактурама прималаца плаћања ради извршавања трансфера одобрења, укључујући и када се трансфер одобрења извршава као инстант трансфер одобрења по овим рачунима-фактурама;

2) на продајном месту ради иницирања инстант трансфера одобрења употребом платног инструмента.

*Обавештавање након извршавања налога за инстант трансфер на основу
захтева за плаћање на продајном месту*

23. Издавалац и прихватилац дужни су да, одмах након пријема обавештења из тачке 8. ове одлуке о томе да је извршен налог за инстант трансфер на основу захтева за плаћање на продајном месту, на уговорен начин платиоцу, односно трговцу доставе најмање следеће информације:

- 1) јасну информацију да је захтев за плаћање извршен;
- 2) референтну ознаку којом се идентификује платна трансакција на продајном месту;
- 3) валуту и износ извршеног захтева за плаћање.

Информације из става 1. ове тачке достављају се трговцу на начин који му омогућава да употребом опреме и/или апликативног софтвера на свом продајном месту ове информације сачува и репродукује у непромењеном облику.

Сматра се да је плаћање на продајном месту извршено када је прихватилац трговцу доставио информације из става 1. ове тачке.

Ако трговац не добије информације из става 1. ове тачке најкасније у року од 60 секунди од иницирања инстант трансфера одобрења на продајном месту, сматра се да плаћање на продајном месту није извршено.

Повраћај по основу плаћања на продајном месту

24. Одредбе ове тачке примењују се када, након извршеног захтева за плаћање на продајном месту, издавалац иницира повраћај износа из тог захтева због платиочевог оспоравања задужења његовог платног рачуна из једног од следећих разлога:

- 1) платилац је добио информације из тачке 23. став 1. ове одлуке а трговац негира да је добио те информације, услед чега није испоручио робу или услугу;
- 2) платилац негира пријем тј. испоруку робе или услуге након извршеног плаћања на продајном месту.

Пре иницирања повраћаја из става 1. ове тачке (у даљем тексту: захтев за повраћај), издавалац је дужан да утврди да ли је правилно извршио платиочев захтев за плаћање на продајном месту, с тим да у случају из одредбе под 2) тог става треба да прибави од платиоца и доказ да се платилац обратио трговцу у вези с неиспорученом робом или услугом.

Издавалац је дужан да најкасније наредног радног дана од дана достављања захтева за повраћај прихватиоцу достави и документацију и доказе којима располаже у вези с тим захтевом.

Када прими захтев за повраћај, прихватилац је дужан да одмах изврши издаваоцу повраћај износа извршеног захтева за плаћање на продајном месту.

Ако након повраћаја из става 4. ове тачке утврди да је трговац платиоцу испоручио робу/услугу – прихватилац има право да у року од 15 радних дана од дана пријема захтева за повраћај из тог става, уз достављање издаваоцу одговарајућих доказа да је трговац испоручио робу/услугу, захтева од издаваоца да му врати новчана средства која су била предмет

овог повраћаја, у ком случају је издавалац дужан да му та новчана средства врати без одлагања.

Ако прихватилац у року од 15 радних дана од дана када је примио захтев за повраћај не достави издаваоцу доказ да је трговац испоручио робу/услугу платиоцу – сматра се да је захтев за повраћај био оправдан и издавалац одмах одобрава платни рачун платиоца за износ из извршеног спорног захтева за плаћање на продајном месту.

Начин размене документације и доказа у вези са захтевом за повраћај предмет је међусобног договора издаваоца и прихватиоца.

Након поступања у складу са ставом 5. ове тачке, издавалац не може поново доставити прихватиоцу захтев за повраћај по основу истог захтева за плаћање на продајном месту.

Правилима рада платног система у којем је извршен инстант трансфер одобрења на основу захтева за плаћање на продајном месту може се уредити поступак посредовања ако издавалац и прихватилац нису били у могућности да међусобно разреше спорно задужење платиочевог платног рачуна.

Народна банка Србије може ближе уредити начин и услове за извршавање повраћаја по основу плаћања на продајном месту.

Мере и сарадња у вези са употребом платног инструмента на продајном месту

25. Ради несметане, сигурне и ефикасне употребе платног инструмента којим се издаје захтев за плаћање на продајном месту, издавалац и прихватилац предузимају све разумне мере и међусобно сарађују у вези са употребом овог платног инструмента, решавањем захтева за повраћај по основу ове употребе, као и исправкама евентуалних грешака на страни платиоца и трговца које се не односе на захтев за повраћај по основу те употребе.

Препознатљивост платног инструмента и продајног места

26. Издавалац је дужан да обезбеди да платни инструмент који се употребљава ради издавања захтева за плаћање на продајном месту буде електронски и визуелно препознатљив и јединствено означен употребом ознаке IPS, која представља скраћеницу од речи „Instant Плаћања Србија”, ради омогућавања платиоцу и трговцу да недвосмислено идентификују овај платни инструмент.

Прихватилац је дужан да обезбеди да свако продајно и наплатно место трговца на којем се прихвата платни инструмент из става 1. ове тачке садржи ознаку из тог става.

Ознака из става 1. ове тачке представља материјални или дигитални назив, израз, симбол или њихову комбинацију којим се означава платни инструмент из тог става, као и продајно место и наплатно место из става 2. ове тачке.

Изглед ознаке из става 1. ове тачке међусобно усаглашавају сви пружаоци платних услуга који омогућавају извршавање захтева за плаћање на продајном месту, након чега предлог тог изгледа достављају Народној банци Србије на претходну сагласност.

Идентификација платне трансакције на продајном месту

27. Ради правилне идентификације сваког наплатног места трговца на којем се може издати захтев за плаћање на продајном месту, прихватилац је дужан да дефинише јединствену идентификациону ознаку за свако такво наплатно место.

Издавалац и прихватилац дужни су да обезбеде да захтев за плаћање на продајном месту и налог за инстант трансфер по основу тог захтева садрже идентификациону ознаку из става 1. ове тачке, као и ознаку да се ради о платној трансакцији иницираној на продајном месту (категорија инстант трансфера одобрења) и ознаку тог примаоца плаћања (категорија трговца) у складу са ознакама утврђеним правилима рада платног система у којем се извршава инстант трансфер одобрења на основу тог захтева.

Посебне обавезе прихватиоца у односу с трговцем у вези са употребом платног инструмента на продајном месту

28. Прихватилац је дужан да обезбеди документацију којом се ближе уређује поступање трговца у вези с прихватањем платног инструмента на продајном месту и да пре почетка прихватања тог инструмента спроведе обуку лица ангажованих на тим пословима код трговца и достави им ову документацију, а нарочито треба да обезбеди да трговац:

- 1) испуњава све неопходне услове за прихватање платног инструмента на продајном месту у складу с прописима и оквирним уговором, укључујући и евентуалне техничке захтеве прихватиоца (нпр. коришћење посебне опреме, одређеног апликативног софтвера и др.);
- 2) поступа у складу с документацијом прихватиоца којом су дата ближа упутства за поступање у вези са употребом платног инструмента на продајном месту;
- 3) предузима мере за заштиту података који му постану доступни при извршавању инстант трансфера одобрења;
- 4) не прикупља и не чува податке о бројевима платних рачуна платилаца (купаца);
- 5) у случају извршеног захтева за плаћање на продајном месту непосредно с платиоцем решава све евентуалне рекламације у вези с продајом робе/услуге и плаћањем по основу те продаје;

6) у року утврђеном оквирним уговором, на захтев прихватиоца достави документацију и доказе који се односе на захтев за повраћај који је добио тај прихватилац;

7) одговара у случају евентуалне злоупотребе и преваре које ангажована лица код трговца учине коришћењем опреме / апликативног софтвера за употребу платног инструмента за инстант трансфер одобрења;

8) омогући прихватиоцу несметано вршење контроле сваког продајног места и наплатног места тог трговца на којем је омогућено прихватање платног инструмента ради контроле усклађености овог прихватања с прописима, оквирним уговором и добрим пословним обичајима;

9) истакне ознаку из тачке 26. ове одлуке видно на продајном и наплатном месту (нпр. на улазу у продајни објекат, у непосредној близини касе, на интернет страници и сл.);

10) у случају употребе платног инструмента на интернет продајном месту платиоцу достави информације о исходу плаћања робе/услуге на начин који платиоцу омогућава да те информације сачува и репродукује у непромењеном облику, с тим да те информације најмање треба да садрже:

- број наруџбине,
- датум и време наруџбине,
- јасну информацију о томе да ли је плаћање на продајном месту извршено,
- ако је плаћање на продајном месту извршено – референтну ознаку платне трансакције из тачке 23. ове одлуке коју трговцу доставља прихватилац, као и валуту и износ ове трансакције;

11) одмах обавести прихватиоца о сваком неуобичајеном понашању или неправилностима у вези с радом интернет продајног места;

12) прихвата платни инструмент на продајном месту искључиво за продају роба/услуга из своје делатности регистроване код надлежног органа, у складу с прописима и оквирним уговором закљученим с прихватиоцем;

13) има могућност да самостално изврши повраћај новчаних средстава по основу извршеног плаћања на његовом продајном месту на начин утврђен оквирним уговором.

Прихватилац је дужан да обезбеди и да се на опрему / апликативни софтвер који се користе за прихватање платних инструмената на продајном месту трговца сходно примењују одредбе одлуке из тачке 4. став 1. ове одлуке.

Ако трговцу омогућава прихватање платног инструмента за издавање захтева за плаћање на продајном месту на којем се платна трансакција иницира и извршава без физичког присуства тог трговца а које није интернет продајно место – прихватилац је дужан да обезбеди и следеће:

- 1) упутство за издавање захтева за плаћање на продајном месту којем платилац може у физичком или електронском облику приступити непосредно на продајном месту и у којем је јасно описан овај начин плаћања;
- 2) да се информације из тачке 23. ове одлуке доставе платиоцу и у папирној форми на продајном месту;
- 3) да трговац платиоцу омогући непосредно подношење захтева за рекламацију у случају да је платилац извршио инстант трансфер одобрења у већем износу него што је износ купљене робе/услуге.

Међубанкарска накнада

29. Правилима рада платног система у којем се извршава инстант трансфер одобрења на основу захтева за плаћање на продајном месту може се утврдити међубанкарска накнада тј. накнада која се посредно, преко тог платног система, плаћа за овај трансфер између издаваоца и прихватиоца који учествују у извршењу тог трансфера, као и начин и рокови њеног плаћања.

Износ међубанкарске накнаде из става 1. ове тачке не може бити већи од 0,2% вредности извршеног инстант трансфера одобрења из тог става.

IV. ПРЕЛАЗНЕ ОДРЕДБЕ И ЗАВРШНА ОДРЕДБА

30. Ова одлука не примењује се на банку која се припаја другој банци, ако је банка којој се банка припаја поднела Народној банци Србије уредан захтев за давање сагласности на то припајање, најкасније до дана почетка примене ове одлуке а планирани датум регистрације статусне промене припајања је најкасније 1. мај 2019. године.

На банку која је најкасније до дана почетка примене ове одлуке доставила Народној банци Србије обавештење и одлуку надлежног органа банке да планира миграцију података на нови систем главних пословних апликација у смислу одлуке којом се уређују минимални стандарди управљања информационом системом финансијске институције – одредбе ове одлуке примењиваће се од 1. априла 2019. године.

31. Одредба тачке 3. став 2. ове одлуке у делу који се односи на обавезу извршавања инстант трансфера одобрења као платиочевог пружаоца платних услуга примењује се од 1. априла 2019. године за све начине достављања платног налога којима се иницира трансфер одобрења на дан почетка примене ове одлуке, а на банку код које се даном почетка примене ове одлуке води мање од 10.000 текућих рачуна корисника платних услуга – истеком рока од две године од дана почетка примене ове одлуке.

32. Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, а примењује се од 22. октобра 2018. године, осим одредаба главе III. ове одлуке, које се примењују од 1. априла 2019. године.

Прилог 1

СТАНДАРДИЗОВАНА ДВОДИМЕНЗИОНАЛНА ОЗНАКА (QR – QUICK RESPONSE)

1. Стандардизована дводимензионална ознака (енг. *QR – Quick Response*) представља дводимензионални бар-код заснован на ISO 18004 са садржајем елемената утврђеним у овом прилогу (у даљем тексту: IPS QR кôд).

2. Ако пружаоци платних услуга или примаоци плаћања одлуче да користе IPS QR кôд за преузимање и коришћење елемената платног налога утврђеног одлуком којом се уређују облик, садржина и начин коришћења образаца платних налога за извршење платних трансакција у динарима, односно издавање тог налога (у даљем тексту: платни налог) – дужни су да се придржавају следећих техничких препорука:

1) на штампаним рачунима-фактурама ширина и висина IPS QR кôда треба да буде од 2,5 cm до 3,3 cm, при чему се користи ниво корекције грешке M (до 15% оштећења);

2) ради иницирања инстант трансфера одобрења употребом платног инструмента на продајном месту користи се ниво корекције L (до 7% оштећења);

3) максимална верзија IPS QR кôда која се може генерисати је верзија 13 (69x69 модула до 331 бајта, број знакова за UTF-8 може бити мањи уколико се користе знакови који имају двобајтни кôд), с тим што ова верзија може бити и мања ако садржај то дозвољава.

Карактеристике верзије 13 из става 1. одредба под 3) ове тачке за коју се користи знаковни сет UTF-8 јесу следеће:

Верзија	Редова x колона	Ниво корекције	Битова	Нумеричких	Алфа	Бинарних
13	69 x 69	L	3.424	1.022	619	425
		M	2.672	796	483	331
		Q	1.952	580	352	241
		H	1.440	427	259	177

3. У овој тачки утврђено је презентовање елемената налога за пренос у IPS QR кôду, појашњења тог презентовања, као и пример IPS QR кôда који се може користити у складу са овом одлуком:

Тип	Макс број карактер	Таг	Опис	Употреба IPS QR кôда			Непроменљив	
				Плаћање	Продајна места			Интернет прод
					През	През		

	a			рачу на- фак туре	ентуј е прим алац плаћа ња (трго вац)	ентуј е плати лац (купа ц)	ајна места (e- com merc e)	
3a	3	K	Идентиф икациони кôд	PR	PT	PK	EK	√
2n	2	V	Верзија: 01	01	01	01	01	√
1n	1	C	Знаковни скуп: 1. UTF-8	1	1	1	1	√
18n	18	R	Број рачуна примаоца плаћања	M	M	-	M	√
1..7 0n	70	N	Назив и седиште примаоца плаћања	M	M	-	M	√
5..2 0n	20	I	Валута и износ новчаних средстав а	M(p)	M	O	M	√
18n	18	O	Број рачуна платиоца	-	-	M	-	√
0..7 0a	70	P	Назив и седиште платиоца	O	-	O	-	
3n	3	SF	Шифра плаћања	M	M	-	M	
0..3 5a	35	S	Сврха плаћања	O	O	O(n)	O	

4n	4	M		МСС	-	M	-	M	√
5n	5	JS		Једнократна шифра платиоца	-	-	O	-	√
0..3 5a	35 ¹	R O	Узајамно искључиви	Позив на број одобрења примаоца плаћања	O	M	-	M	√
0..1 40a	140	R L		Референца примаоца плаћања	O	-	-	-	
19n	19	R P		Референца која идентификује трансакцију на продајном месту	-	M	-	M	√

1 Осим ако није друкчије утврђено прописима.

Таг **K**: идентификациони код означава садржај IPS QR кода и може имати следеће вредности:

- PR – за генерисање IPS QR кода на штампаном рачуну-фактури примаоца плаћања;
- PT – за генерисање IPS QR кода на продајном месту примаоца плаћања, презентованог од стране примаоца плаћања (трговца);
- PK – за генерисање IPS QR кода на продајном месту примаоца плаћања, презентованог од стране платиоца (купца);
- EK – за генерисање IPS QR кода у апликативном софтверу интернет продајног места.

Таг **V**: верзија означава верзију презентације IPS QR кода, фиксна вредност 01.

Таг **C**: *знаковни скуп* означава знаковни скуп који се користи у презентацији, фиксна вредност 1 означава употребу UTF-8 кодног распореда.

Таг **R**: *број рачуна примаоца плаћања* означава број текућег, односно другог платног рачуна примаоца плаћања у складу с прописима.

Таг **N**: *назив и седиште примаоца плаћања* означава пословно име или скраћено пословно име примаоца плаћања, односно његов назив под којим је евидентиран у регистру код надлежног органа. Подаци, опционо, могу обухватити и адресу седишта примаоца плаћања. Подаци се наводе редом (назив и седиште примаоца плаћања, адреса седишта), одвојени знаком за нову линију. Код употребе на продајним местима трговаца користи се, ако је могуће, само скраћено пословно име. Уколико назив примаоца плаћања садржи и место седишта тог примаоца, није потребно посебно наводити седиште.

Таг **I**: *валута и износ новчаних средстава* представља ознаку РСД и износ за који се обавезно уписује децимални зарез иза кога се не морају писати неважеће децималне нуле (нпр. RSD1025,). Минимални износ налога је RSD0,01, а максимални износ налога је RSD99999999999999,99. При уносу износа не уносе се сепаратори хиљада (.). Није дозвољено изоставити цифру за цело место у износу. На пример: RSD,01 није исправан износ, исправно је RSD0,01.

Таг **O**: *број рачуна платиоца* означава број текућег, односно другог платног рачуна платиоца у складу с прописима.

Таг **P**: *назив и седиште платиоца* представља име и презиме, односно назив и седиште платиоца, адресу, односно седиште платиоца (адреса седишта платиоца) који се наводе тим редом, одвојени знаком за нову линију.

Таг **SF**: *шифра плаћања* означава нумерички податак од три цифре, од којих прва идентификује облик плаћања, а друге две основ плаћања.

Таг **S**: *Сврха плаћања* означава податке о намени и основу преноса новчаних средстава.

Таг **M**: *MCC* је ознака-кôд категорије трговца (енг. *Merchant Code Category*) у складу са ISO 18245. Списак дозвољених кôдова утврђује се техничком документацијом платног система у којем се извршава инстант трансфер одобрења на основу употребе платног инструмента на продајном месту у којој је дато и упутство за пресликавање тих кôдова у налог за пренос у том систему.

Таг **JS**: *Једнократна шифра платиоца* представља TOTP вредност (енг. *Time-based One Time Password*) – једнократну шифру чије је важење временски ограничено, нпр. пет минута. Једнократну шифру генерише платиочев пружалац платних услуга, која се користи ради одобравања извршења платне трансакције, у складу с оквирним уговором и прописима.

Таг **RO**: *Позив на број одобрења* примаоца плаћања означава допунске податке за примаоца плаћања у складу с прописима;

Таг **RL**: *Референца примаоца плаћања* означава допунске податке за платиоца/примаоца плаћања у слободној форми.

Таг **RP**: *Референца која идентификује трансакцију на продајном месту* представља јединствени идентификатор самог плаћања, укупне дужине 19 карактера у следећем формату: [TID 8a][Year 2n][Julian day – redni broj dana u godini 3n][Transaction number 6n].

Поља означена као непроменљива пружалац платних услуга не сме мењати након читавања IPS QR кода.

Изузетак од овог правила је код учитаног износа на одштампаним рачунима-фактурама, означено као M(p) – обавезно променљиво. Такође код презентовања IPS QR кода од стране платиоца (купца), поље сврха плаћања не сме бити промењено од стране апликативног решења уколико је већ попуњено од стране купца, означено као O(n) – опционо непроменљиво.

Формат записа

Свако поље наводи се као пар дефинисаног тага и садржаја тог поља. Поља се раздвајају делимитером – знаком усправна црта (|). Последње поље у садржају завршава се крајем записа. Делимитер не сме бити део садржаја поља. Тагови опционих поља не наводе се у IPS QR коду уколико не садрже вредност.

Пример IPS QR кода

